

Asia: VN/2401/2026

Ehdotus kansallisiksi mediakasvatuslinjauksiksi

1. Johdanto

Mahdolliset kommentit ja huomiot johdannosta:

Ehdotus kansallisiksi mediakasvatuslinjauksiksi on kokonaisuutena perusteltu ja ajankohtainen. Linjauksissa tunnistetaan mediakasvatuksen merkitys osana demokratian, osallisuuden ja hyvinvoinnin vahvistamista sekä tuodaan onnistuneesti esiin mediakasvatuksen koulutuksen ja tutkimuksen heikentynyt tila.

Linjaukset tarjoavat hyvän yleisen kehyksen mediakasvatuksen kehittämiselle eri sektoreilla. Varhaiskasvatuksen osalta pieniin lapsiin kohdistuvat linjaukset hyötyisivät kuitenkin vieläkin tarkemmista täsmennyksistä, jotka huomioisivat tämän kehitysvaiheen ja varhaiskasvatuksessa toteutuvan mediakasvatuksen pedagogisen erityisluonteen nykyistä selkeämmin.

2. Mediakasvatuksen nykytila

Mahdolliset kommentit ja huomiot mediakasvatuksen nykytilasta:

Ehdotuksessa kuvattu mediakasvatuksen nykytila vastaa pitkälti myös varhaiskasvatuksen kentällä havaittuja ilmiöitä. Mediakasvatuksen merkitys tunnistetaan, mutta käytännön toteutuminen on epätasaista ja riippuu vahvasti yksittäisten ammattilaisten substanssiosaamisesta ja kiinnostuksesta aihetta kohtaan.

Varhaiskasvatuksessa mediakasvatusta ohjaavat ensisijaisesti Opetushallituksen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Vastikään julkaistut Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen suositukset pienten lasten mediankäytöstä ovat herättäneet varhaiskasvatuksen ammattilaisissa entistäkin vahvempaa epävarmuutta median ja digitaalisten sisältöjen pedagogisesta hyödyntämisestä, vaikka kyseiset suositukset koskevatkin vapaa-ajalla tapahtuvaa mediankäyttöä. Tämä ristiriitaiseksi koettu ohjaus on johtanut lyhyessä ajassa yhä varovaisempaan suhtautumiseen ja peräti mediakasvatuksen välttelyyn, vaikka pedagogisesti perusteltu mediakasvatus on olennainen osa varhaiskasvatuksen tehtävää, jota myös Opetushallituksen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet edellyttävät.

Eriytyisen merkityksellistä olisi, että kansallisen mediakasvatuksen linjaukset kirkastaisivat pienten lasten oikeutta oppia digitaitoja hallitusti, rajatusti ja turvallisesti osana pedagogista toimintaa. Näin linjaukset tukisivat varhaiskasvatuksen ammattilaisten toimintaa ja vahvistaisivat mediakasvatuksen asemaa osana kokonaisvaltaista varhaiskasvatusta.

3. Visio

Mahdolliset kommentit ja huomiot visiosta:

-

4. Tavoitteet

Mahdolliset kommentit ja huomiot tavoitteista:

Ehdotetut tavoitteet ovat ajankohtaisia, ja erityisesti osaamisen vahvistamista, tutkimusperustaisuutta sekä yhdenvertaisuutta korostavat tavoitteet ovat hyvin perusteltuja.

Pienten lasten osalta tavoitteita olisi kuitenkin syytä täsmentää siten, että niissä tunnistettaisiin selkeämmin varhaiskasvatusikäisten lasten oikeus pedagogisesti suunniteltuun, kehitysvaiheeseen sopivaan ja aikuisen ohjaamaan mediakasvatukseen. Tavoitteissa tulisi korostaa, että mediakasvatus varhaiskasvatuksessa ei ole passiivista teknologian käyttöä, vaan osa laaja-alaista pedagogista kokonaisuutta, joka tukee lapsen kokonaisvaltaista kehitystä, vuorovaikutusta ja monilukutaitoa.

Lisäksi tavoitteissa olisi toivottavaa tuoda esiin tarve selkeyttää pedagogisen mediakasvatuksen suhdetta muihin pienten lasten mediankäyttöä koskettaviin suosituksiin.

5. Toimenpiteet

Mahdolliset kommentit ja huomiot toimenpiteistä:

-

6. Toimeenpano ja seuranta

Mahdolliset kommentit ja huomiot toimeenpanosta ja seurannasta:

-

7. Liitteet

Mahdolliset kommentit ja huomiot liitteistä:

-

8. Yleiset kommentit linjausluonnoksesta

Yleiset kommentit kokonaisuudesta:

Kansallisten mediakasvatuslinjausten päivittäminen on ajankohtainen ja tarpeellinen toimenpide systemaattisen ja laadukkaan mediakasvatuksen toteutumisen vahvistamiseksi.

Selkeästi määritellyt linjaukset, jotka huomioisivat myös pienten lasten oikeuden mediakasvatukseen, tukisivat niin ikään varhaiskasvatuksen ammattilaisia tekemään johdonmukaisia pedagogisia ratkaisuja mediaympäristöjen jatkuvasti muuttuessa, sekä auttaisivat erottamaan pedagogisen median käytön vapaa-ajalla tapahtuvasta median viihdekäytöstä. Laadukas mediakasvatus tässä ikävaiheessa muovaa lapsen myöhempää mediasuhdetta turvalliseksi ja kestäväksi sekä ennaltaehkäisee mediankäyttöön liittyviä haittailmiöitä niin yhteiskunnallisella kuin yksilötasolla. Kansalliset mediakasvatuksen linjaukset näine tarkennuksineen vahvistaisivat pienen lapsen kasvua aktiiviseksi ja vastuulliseksi toimijaksi osana digitalisoitunutta yhteiskuntaamme.

9. Muita mahdollisia terveisiä valmistelijoille

Muita mahdollisia terveisiä:

-

Lehtonen Mella
Mediamieli